

26-11-25

Doorbraak voor de bouw: verplichte NEN-normen vanaf nu gratis online

door Chris Nap

Eindelijk duidelijkheid voor de bouw. Normalisatie-instituut NEN stelt sinds 17 november 2025. Ruim 120 in het Bbl verplichte NEN-normen gratis digitaal toegankelijk via NEN Connect.

Dit gebeurde nadat demissionair minister Mona Keijzer van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening besloot de aanbevelingen in het rapport van de adviesgroep STOER (Schrappen Tegenstrijdige en Overbodige Eisen en Regelgeving) in grote meerderheid over te nemen.

NEN ontvangt een vergoeding van het ministerie voor het mislopen van inkomsten. Een woordvoerder van NEN verwacht dat veel huidige betalende afnemers van de normen dat zullen blijven doen, mede om van de revisies van de normen in de toekomst op de hoogte te blijven.

STOER-advies

De gratis NEN-normen zijn de eerste aanbeveling van adviesgroep STOER die snel en daadwerkelijk is ingevoerd. Het programma STOER liep van eind 2024 tot de zomer van 2025 en was gericht op het verminderen van regeldruk en wegnemen van belemmeringen die de woningbouw vertragen. STOER-voorzitter Friso de Zeeuw: "Het is een vrij eenvoudige maatregel om te nemen, maar het kost wel geld en dat is kennelijk gevonden. Dat is positief."

Deelname aan normcommissie

Een andere NEN-gerelateerde aanbeveling van de adviesgroep is (nog) niet overgenomen door de minister: maak deelname aan normcommissies gratis. Het ministerie moet daarvoor onderhandelen met NEN over 'de financiële en organisatorische gevolgen'. De Zeeuw zegt daarover: "Wij vonden het merkwaardig dat je entree moet betalen om mee te doen aan de formulering van die normen. Want je kunt ook verdedigen dat mensen die hun knowhow ter beschikking stellen voor een norm, daar een vergoeding voor ontvangen. Wij vinden die betalingsverplichting bij deelname aan een normcommissie niet logisch."

Dit jaar kostte deelname aan een reguliere normcommissie voor commerciële bedrijven € 2.500,- en voor MKB en ZZP'ers € 500,- per jaar. Voor 2026 gaat de prijs voor deelname aan een reguliere normcommissie naar €2.680,- exclusief btw. Met ingang van 1 januari 2024 veranderde NEN het prijsmodel voor deelname aan een normcommissie om eenduidigheid, transparantie en de samenstelling van normcommissies te verbeteren.

Piet Maas had tot vorig jaar zitting in NEC 64, de normcommissie voor NEN 1010. Vijftien jaar lang stak hij er veel eigen tijd in. Dat deelname aan normcommissies niet gratis wordt gemaakt, kan hij wel begrijpen. "Partijen hebben voordeel van de deelname aan de commissie, daar mag NEN best een vergoeding voor vragen. Fabrikanten kunnen bijvoorbeeld hun productieproces aanpassen als ze vroegtijdig op de hoogte zijn van komende veranderingen in de norm. Zelf had ik er baat bij om vroegtijdig mijn werkgever, maar vervolgens ook mijn cursisten te informeren over wat er ging veranderen." Maas herinnert zich wel dat er partijen waren die klaagden over de hoge kosten van deelname aan normcommissies.

Juridische strijd

Van 2006 tot 2012 voerde bouwkundig adviesbureau [Knooble](#), gelieerd aan het Centraal Bureau Bouwtoezicht in Arnhem, een principiële juridische strijd tegen de Staat en NEN over de kosten en het auteursrecht op NEN-normen. Knooble vond dat verplichte normen kenbaar moeten zijn en kosteloos beschikbaar moeten zijn. Nadat eerst de rechtbank en daarna het gerechtshof in Den Haag Knooble in het ongelijk stelde, besliste de Hoge Raad in 2012 ook in het nadeel van Knooble.

Voor Pieter Plas, algemeen directeur van CBB, voelt het nu gratis digitaal beschikbaar komen van de verplichte NEN-normen niet als een overwinning. "Het vrijgeven van de normen is in mijn ogen van betrekkelijke waarde als het gaat om het verhogen van de efficiëntie in de bouw. Het is fijn dat het nu geregeld is, maar het argument erachter snijdt niet echt hout. Het was lang een mistig gebied en die onduidelijkheid is nu deels weggenomen."